מח: נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות

לאפוקי ממשנה ראשונה. אע"ג דתנן בהדיא בפ' אע"פ (נקמן דף נז.) זו משנה ראשונה ב"ד של אחריהם אמרו כו' כן דרך התנאים להסמיענו בקולר אע"ג דכבר הסמיענו במקום אחר וכה"ג מיהא נרים ברכות (דף כ.)[מ]: **רב** אמי אמר אף לתרומה. פי' בקונטרס דקסבר רב אסי דטעמא דאין תרומה בת ישראל אוכלת בתרומה כדעולא שמא ימזגו לה כוס וכיון שמסרה תו ליכא למיחש וקשה לר"י דאפי' עולא דמפרש טעמא דמשנה ראשונה שמא ימזגו לה כוס למשנה אחרונה מודה דטעמא משום סימפון וע"כ רב אסי איירי לפי משנה אחרונה דאמתני' קאי ומפקה מתני' ממשנה ראשונה מדקתני לעולם ועוד דאיתותב מברייתא דלקמן ולא מצי ההיא כמשנה אחרונה ונראה לר"י דטעמא דרב אסי משום סימפון ומשמסרה תו ליכא לאיחוי דמסתמא בדקי לה וקשה דרב אסי חיים לסימפון בהגעת זמן טפי מבמסר האב לשלוחי הבעל וכפ' אע"פ (נקמן דף נח.) אמרי' איכא דקאמר מאי ביניייהו כין למאן דאמר משום סימפון כין למ"ד משום שמא תשקה איכא ביניייהו קיבל מסר והלך פירום מסר האב לשלוחי הבעל דלמאן דאמר משום סימפון איכא אע"ג דבהגיע זמן לא מייסינן לסימפון למשנה ראשונה ואור"י דודאי סברא הוא דבמשנה אחרונה דמייסינן לסימפון בהגעת זמן כל שכן במסר כדאמרינן התם אבל הכא רב אסי מתניתין דתקמיה דקתני הרי היא ברשות הבעל דמשמע לגמרי אפילו לתרומה ועוד אור"י דמצינו לפרש דאיכא ביניייהו למאן דאמר סימפון ליכא דבמסר לא מייסינן לסימפון ולמאן דאמר שמא ימזגו איכא דמייסינן שמא תשקה לשלוחי הבעל ובקונטרס לא פירש התם כן[מ]:

ושמואל אמר לירושתה. לא אתא לאפוקי הפרת נדרים דהא תנא דבי רבי ישמעאל בסמוך דהויא ברשות הבעל להפרת נדריה ואיתה מרשות האב ונראה דהוא הדין מיעטא לה כיון דאפקה דמתנא מסקילה לתנא דמתתם יליף לכל מילי אלא למעוטי תרומה אתי וירושתה נקט לרבותא דלא מיבעיא ליטמא לה ולהפרת נדריה דהויא מסירה כחופה אלא אפילו ליורשה דהוה ס"ד כיון דירושת הבעל תקנתא דרבנן היא הכא נמסר לא תקון אי נמי ס"ד דאין האב מוכה לנתו עד שתכנס לחופה אפ"ה יורשה אי נמי אף כתובה דרים לקים אתא למעוטי ורים לקים נמי לא מיבעיא קאמר ולא אתא למעוטי אלא תרומה אי נמי ממעט נמי ירושתה מטעמא דפרישי: **תיובתא** דבולהו. נאו דווקא דבולהו אלא להנהו דאמרי אף לתרומה וכענין זה מצינו בים נוחלין (נ"נ דף קכט:) גבי ממלא נכסיו על פיו מיובתא דבולהו אע"ג דלא הוי מיובתא אלא לאד:

היינו בתולה ולא בעולה. וא"ת אימא ולא נשואה שנכנסה לחופה ונבעלה אלא כדרכה דאכתי בתולה היא כדאמרינן בפ"ק דקדושין (דף ט:) כאן עליה עשרה ועדיין היא בתולה כולן בסקילה ויש לומר דהא אמר התם דבעל עושה אותה בעולה אלא כדרכה: ואימא

לרשות הבעל לנשואין מסר האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל הלך האב עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל הרי היא ברשות האב מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל: **גמ'** מאי לעולם לאפוקי ממשנה ראשונה דתנן [מ]הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה קמ"ל לעולם: מסר האב לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל וכו': אמר רב מסירתה לכל חוץ מתרומה ורב אסי אמר אף לתרומה איתיביה רב הונא לרב אסי ואמרי לה חייא בר רב לרב אסי לעולם היא ברשות האב עד שתכנס לחופה אמר להו רב לאו אמינא לכו [נ]לא תיזלו בתר איפכא יכול לשנויי לכו מסירתה זו היא כניסתה לחופה ושמואל אמר לירושתה ר"ל אמר לכתובתה כתובתה מאי היא דאי מתה ירית לה היינו דשמואל אמר רבינא לומר כתובתה מאחר מנה רבי יוחנן ורבי חנינא דאמרי תרוייהו מסירתה לכל אף לתרומה מיתיבי [נ]א[נ]הלך האב עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל או שהיתה לה חצר בדרך ונכנסה עמו ללין אע"פ שכתובתה בבית בעלה מתה אביה יורשה מסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל או שהיתה לו חצר בדרך ונכנסה עמו לשון נישואין אע"פ שכתובתה בבית אביה מתה בעלה יורשה בד"א לירושתה [ב]אבל לתרומה [נ]אין אשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה תיובתא דבולהו תיובתא הא גופא קשיא אמרת נכנסה עמו ללין טעמא דללין הא סתמא לשם נישואין אימא סיפא נכנסה עמו לשם נישואין הא סתמא ללין אמר רב אשי סתמי סתמי קתני [ג]סתם חצר דידה ללין סתם חצר דידיה לנשואין תנא [ד]מסר האב לשלוחי הבעל וזינתה הרי זו בחנק מנה"מ א"ר אמי בר חמא אמר קרא [ה]לזנות בית אביה [ו]פרט לשמסר האב לשלוחי הבעל ואימא פרט שנכנסה לחופה ולא נבעלה אמר רבא אמר לי אמי חופה בהדיא כתיבא [ז]כי יהיה נערה בתולה מאורשה לאיש [ח]נערה ולא בוגרת בתולה ולא בעולה מאורשה ולא נשואה מאי נשואה אילימא נשואה ממש היינו בתולה ולא בעולה אלא לאו שנכנסה לחופה ולא נבעלה ואימא

לרשות הבעל לנשואין. כלומר שנכנס לחופה לשם נשואין שנתפתה מסוכה לרשות הבעל: **מסרו שלוחי האב.** שהיה האב משלחה לו ע"י שלוחיו ופגעו בשלוחי הבעל ומסרוה להם: **גמ' ממשנה ראשונה.** כפרק אע"פ[ט]: **הגיע זמן.** שגיס עשר חדש לבתולה משמצטה הבעל להכין עצמה לנשואין ולאלמנה שלשים יום: **ולא נישאו.** כגון שעכב המתן או אונס שלו: **ואוכלות בתרומה.** אם בת ישראל מאורסת לכהן היא: **מסירתה לכל.** ליורשה וליטמא לה ולמעשה ידיה ולכל דבר אים באשה קיימא מסירת שלוחים במקום חופה: **חוץ מאכילת תרומה.** דטעמא דידה משום סימפון כדלקמן בפרק אע"פ (דף נז:) ואמרי איכא למיחש להכי שמא ימצאו בה מומין ויהיו קידושיה וניסואיה טעות: **ורב אסי אמר אף לתרומה.** קסבר הא דאמור רבנן תרומה לא תאכל בתרומה משום שמא ימזגו לה כוס בכית אביה ותשקה לאמיה ולאמיותיה (שם) והשמא דאין אמיה ואמיותיה אצלה שרי: **לעולם היא ברשות האב.** ואוקימנא דהאי לעולם משום אכילת תרומה נקט לה וקתני עד שתכנס לחופה: **אמר להו רב.** לתלמידו ובנו: **לא תיזלו בתר איפכא.** לא תשיבו בבית המדרש ממשנה הנהפכת לשני צדדים שיוכל המתרץ לתרץ משמעה אחר דבריו: **שמואל אמר לירושתה.** הוא דמהניא מסירה שאם מתה בדרך בעל יורש נדוניתה דאע"ג דאמר מר (לקמן דף נב.) אשתו תרוסה מתה אינו יורשה הכא כיון דמסרה לאחוי אחיל אב מהשתא מחמת קירוב נישואין אכל לתרומה ולהפרת נדריה שלא בשותפות ולמליאתה דאיתה אצל משום אימה ואכתי ליכא למיחש להכי לא מהניא מסירה כי הוה מסירה: **לכתובתה.** הוא דמהניא מסירה. והשמא קא בעי הש"ס למילתיה: **מאי היא דאם מתה ירית.** בעל את הנדוניא שפסק לה האב: **ומר לכתובתה מאחר מנה.** לשויה אלמנה מן הנשואין שלא תיקנו לה חכמים אלא מנה מן הכתובה אחרי כן: **הלך האב כו'.** אין מסירתו מסירה: **ונכנסה עמו.** עם בעלה לגון כשאר גינה בדרך בעלמא ולא לשם נשואין: **שכתובתה.** מטלטלין שייחד אביה לנדוניתה: **כמה דברים אמוריים.** שמסירתה לשלוחים הוי נשואין: **ליורשה.** הא מילתא לחודא הוא דהויא נשואין: **מיובתא דבולהו.** הכי דפליגי אדשמואל: **הא סתמא.** אם נכנסה ושהתה עמו סתם אמרינן נשואין מינהו וזו היא כניסת חופתה ואע"פ שלא נבעלה הוי נשואין: **סתמי סתמי קתני.** הא דקתני נכנסה עמו לגון לא שפרשה לגון אני נכנסת ולא לשם נשואין והא דקתני נכנסה עמו לנשואין לא שפרשה לנשואין אני נכנסת אלא זו חוז שנכנסה סתם ותנא הוא דקאמר דהיכא דאמר שלה סתם כניסתה לא לנשואין הן אלא לגון והיכא דאמר שלו סתם כניסתה לשם נשואין: **הרי זו בחנק.** כנשואה ולא בסקילה כארוסה: **ואימא פרט לכשנכנסה לחופה ולא נבעלה.** דייך אם מיעטת כגון זו דלא מיתת נערה בתולה כתיב גבי סקילה והא אכתי בתולה הואי אכל זו שלא לחופה לא נכנסה לא מיעטה הכתוב ואכתי בית אביה קרינא ביה: **חופה.** בלא בעילה בהדיא מתיבא דלאו בסקילה היא וכי מיעטריך האי למסירה: **אילימא נשואה ממש.** שנכנסה לחופה ונבעלה: הכי

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פכ"ג מהל' אישות הל"ב ופי"ח מהל' גרושין הל' כב סמג עשין מח ולאוין פפ ורמב"ם שע"ע יו"ד סי' רלד סעי' ח וטוש"ע אה"ע סי' נ: **ם** ב מיי' פ"ו מהל' תרומות הל"ג ופ"ח הל' ז:

סא ג טוש"ע אה"ע סי' נהג:ה:

סב ד ה מיי' פ"ג מהל' אישות כ"אה הל"ד סמג לאוין לו:

תוספות רי"ד

לכהן אינה אוכלת בתרומה דקנין כספו גמור בענין פסר האב לרשות הבעל ה"ה ברשות הבעל הלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ה"ה ברשות האב. מסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל ה"ה ברשות הבעל: מאי לעולם לאפוקי ממשנה ראשונה. דקתני בפ' אע"פ נותנים לבתולה י"ב חודש ולאלמנה ל' יום משבעבה הבעל להנשא לפרנס א"ע. הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה פי' וקתני התם זו משנה ראשונה. אבל ב"ד שלאחריהם אמרו וכו' קמ"ל לעולם. פי' אע"פ דאמר ר' לאפוקי ממשנה ראשונה לא נתבטלה לענין מזונות שאם מעכב הבעל מלכנס חייב במזונותיה והכי אולא סוגיא דשמעתא קמייתא דמכילתין והכי תנן נמי בנדרים בפ' נערה המאורסה בגורת. פי' בגורת שיצאת כבר מרשות אביה אע"פ שלא נשאת הואיל ויצאת מרשות האב הבעל מפר נדריה ושאתתה י"ב חודש ר"א אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה יפר וחכ"א אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו אלמא קים לן דחייב במזונותיה ואפילו רבנן לא פליגי אלא בנדרים דאע"ג דחייב במזונותיה א"י להפר עד שתכנס לרשותו דומיא דתרומה דלא אכלה עד שתכנס לחופה והאי דקאמר הכא לאפוקי הכי פירושו איצטריך לעולם היא ברשות אב לאפוקי ממשנה ראשונה דעביד לה כאשתו לכל דבר אפילו לתרומה וכ"ש למציאתה ולמעשה ידיה ולירושתה להכי תנן לעולם לומר לך שאינו זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ואינו יורשה אע"פ שחייב במזונותיה: מסר האב וכו' אע"ר מסירתה לכל חוץ לתרומה פי' לכל דבר ליורשה וליטמא לה ולזכות במציאתה ובמעשה ידיה דמסירה לשלוחים במקום חופה קיימא חוץ מאכילת תרומה דטעמיה דידיה משום סמפון בדלקמן ואיכא למיחש שמא ימצאו בה מומין ונמצא נשואיה וקידושיה טעות ורב אסי [אמר] אפילו לתרומה קסבר הא דאמרי רבנן ארוסה בת ישראל לא תאכל בתרומה שמא ימזגו לה כוס בבית (חמיה) [אביה] ותשקה לאחיה ולאחיותיה כיון שמסר תו ליכא למיחש למזינה כוס. ושמואל אמר לירושתה פי' שאם מתה בדרך הוא יורשה מעכשיו ואע"ג דאמר מר אשתו ארוסה מתה אינה יורשה והכא כיון דמסרה אחוליה אחלי גביה מחמת קירוב נשואין. אבל לתרומה ולהפר נדריה לא מהני מסירה בלא חופה כתוספה. ר"י ור"ת דאמרי תרוייהו מסירתה לכל אף לתרומה: מיתיבי הלך (והבעל) (והאב) עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל או שהיה לה חצר בדרך ונכנסה עמו סתמא ללין (הרי) אע"פ שכתובתה בבית בעלה. מתה אביה יורשה מסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל או שהיה לו חצר בדרך ונכנסה עמו סתמא לשון נשואין אע"פ שכתובתה בבית אביה מתה בעלה יורשה בד"א לירושתה אבל לתרומה אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה תיובתא דבולהו דאמרי אף לתרומה תיובתא פי' שאין אשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה:

מסורת הש"ס

א) נעיל כ. לקמן נ. ע. (נדרים עג:). ב) (קדושין מו. כריתות י:). ג) (תוספתא פ"ד). ד) לקמן מז: (קדושין י:). ה) (סנהדרין סו: בכורים מא ע"ש בפרש"י ולאלן קרא קאי ול"ע). ו) (סנהדרין סו:). ז) (לקמן מז.). ח) (וע"ע תוס' מנחות לב. ד"ה בכל וכו' המיכו עפיו). ט) (וע' תוס' קדושין יא. ד"ה קנלן).

תורה אור השלם

1. והוצאיאו את הנער אל פתח בית אביה וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערת הרע מקרבך: דברים כב כא
2. כי יהיה נער בתולה מארשה לאיש ומצאה איש בעיר ושכב עמה: דברים כב כג

מוסף רש"י

הגיע זמן ולא נישאו. לקמן בפרק אע"פ תנן טתנין לבתולה שנים עשר חדש משתכנס הבעל והכיר על הנשואין לפרנס עצמה בתכשיטין, לפרנס קנדיר"ר בלע"ז, ולאלמנה שלשים יום, הגיע זמן ולא נישאו לחופה, לקמן מפרש שעכב הבעל (לעיל ב.). אוכלות משלו. שהבעל חייב במזונות אשתו מתקנת כ"ד, ואוכלות בתרומה. אם כהן הוא והיא בת ישראל, שהכהן מאכיל את אשתו תרומה, כדלקמן (לקמן נז:) מוכהן כי יקנה נפש (לעיל כ.) שמעטה שקדשה אוכלת בתרומה מן התורה ורבנן גזור עד שתמת (לקמן נז.). לא תיזלו בתר איפכא. דבר שהיו בתר איפכא. לזנות בית אביה. כפרשת מולין שם דע כתיב, והתם נמי סקילה כתיבא (סנהדרין סו:). נערה ולא בוגרת. נערה משתמש שתי שערות עד שירבה שחור על הלבן ימין כן נערות לגבורות אלא שבה חבשים בלבד (שם). בתולה ולא בעולה. שבעולה כתוב כשאר אשת איש (קדושין מ:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com